

Poetix

17ο τεύχος

9€

η ποίηση | τα ποιήματα | οι ποιητές

Ποίηση και ηθικές αξίες:

Γιώργος Αράγης, Παναγιώτης Βούζης,
Αντώνης Ζέρβας, Ηλίας Κεφάλας,
Έλσα Κορνέτη

Ποιήματα: Wallace Stevens,

Στρατής Πασχάλης, Γιάννης Πανούσης,
Marianne Larsen, Jack Gilbert, Stephen
Crane, Κωνσταντίνος Ιωαννίδης,
Besir Yucovic, Άννα Γούλα,
Ελένη Βελέντζα

Ποιητές: John Greenleaf Whittier,

Czesław Miłosz, Arthur Rimbaud,
Stephen Crane

Miscellanea: επί παντός ποιητικού

άνοιξη / καλοκαίρι 2017

ημερίδα
Ποίηση και Ηθικές Αξίες
συλλογικό

Τι συνιστά το ήθος της ζωής και του ανθρώπου; Τι συνιστά το ήθος της ποίησης και του ποιητή; Σε μια ανήθικη εποχή ποιος ο ρόλος της ποίησης; Απλώς να βιώνει τον «θεωρητικό βίο» εις βάρος του «πρακτικού βίου»; Ή να αναζητεί την αλήθεια μέσα στον «καθημερινό βίο»; Πώς μπορεί ο ποιητής να προσφέρει στο κοινωνικό γίγνεσθαι αν δεν μετέχει ο ίδιος κατά κάποιον τρόπο του «ηθικού βίου»; Τι σημαίνει το να «γράφει ποιήματα» ένας ποιητής αν αυτά τραυλίζουν τον δικό του ψυχισμό, χωρίς να διεισδύουν στο μυστήριο της ύπαρξης; Είναι δυνατή η ύπαρξη πνευματικών ενασχολήσεων χωρίς ηθικές αρχές; Σε καιρούς έλλειψης κοινωνικής συνοχής, τι μπορεί να προσφέρει μια ποίηση χωρίς ηθικά ερείσματα; Αυτά είναι μερικά από τα ερωτήματα τέθηκαν προς συζήτηση στην ημερίδα «Ποίηση και Ηθικές Αξίες» που πραγματοποιήθηκε στη Στοά του Βιβλίου στις 19 Νοεμβρίου 2016 με πρωτοβουλία της Φιλεκπαιδευτικής Εταιρείας και του Κύκλου Ποιητών. Υπήρχαν τέσσερα τραπέζια με συντονιστές τους Δημήτρη Αγγελή, Γιώργο-Ίκαρο Μπαμπασάκη, Έλσα Κορνέτη και Χάρη Μελιτά. Εισηγητές ήταν οι ποιητές Γιώργος Αράγης, Γιώργος Βέης, Παναγιώτης Βούζης, Αντώνης Ζέρβας, Κώστας Γεωργουσόπουλος, Ηλίας Κεφάλας, Έλσα Κορνέτη, Κώστας Κουτσουρέλης, Αντώνης Μακρυδημήτρης, Γιώργος Μπλάνας, Στρατής Πασχάλης, Κώστας Σοφιανός, Χρύσα Σπυροπούλου, Θωμάς Τσαλαπάτης και Κώστας Χατζηαντωνίου. Δημοσιεύονται εδώ αλφαβητικά οι πέντε εκ των εισηγητών ενώ οι υπόλοιπες θα δημοσιευθούν στο επόμενο τεύχος.

Γιώργος Αράγης
Ο ποιητής
καί τό δισυπόστατο χρέος του

Θέλω νά πῶ ἀρχικά ὅτι, ἐφόσον μιλάμε γιά ἠθική, τά λόγια τῶν ἀνθρώπων ἔχουν μικρή ἔως μηδενική βαρύτητα. Γιατί τά λόγια εἶναι εὐκόλα κι ὁ καθένας ἔχει

Ημερίδα

ΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΗΘΙΚΕΣ ΑΞΙΕΣ

Στοά του Βιβλίου

Σάββατο 19 Νοεμβρίου 2016, από τις 11 πμ έως τις 5 μμ

δεκαέξι ποιητές αντιμέτωποι με το οξύμωρο

οργάνωση: Φιλεκπαιδευτική Εταιρεία και Κύκλος Ποιητών

τό περιθώριο νά τά χρησιμοποιεῖ ὅπως τόν βολεύει. Ἄντίθετα ἀπό τά λόγια οἱ πράξεις ἔχουν τή σημασία τῆς μαρτυρίας. Αὐτές εἶναι καθοριστικές γιά ὅποιον τίς κάνει, κατά τρόπο πού ν' ἀποτελοῦν τό μέτρο τῆς ὅποιας ἠθικῆς του ἢ ὄχι συμπεριφορᾶς. Θυμᾶμαι πάντα μιά φράση τοῦ Ζάν Πώλ Σάρτρ ἀπό τό ἔργου του *Ὁ ὑπαρξισμός εἶναι ἕνας ἀνθρωπισμός*. Πρόκειται γιά τή φράση «ὁ ἀνθρώπος [...] δέν εἶναι τίποτ' ἄλλο παρά τό σύνολο τῶν πράξεών του». Συνεπῶς ὄχι τό σύνολο τῶν λόγων του, πού, ὅταν δέν εὐθυγραμμίζονται μέ τίς πράξεις του, δέν ἔχουν καμιά ἀπολύτως ἀξία.

Ἔρχομαι στό θέμα μου. Θά μπορούσε νά πεῖ κανείς, καί ἔχει εἰπωθεῖ, πώς εἶναι χρέος τῶν ποιητῶν νά ἀνταποκρίνονται στίς συνθήκες τῆς ἐποχῆς τους. Ὅτι,

μ' άλλα λόγια, είναι χρέος τῶν ποιητῶν νά σκύβουν πάνω στά προβλήματα τοῦ κόσμου ὁ ὁποῖος τούς γέννησε καί τούς ἀνάθρεψε. Ἡ, μέ ἀρνητικό τρόπο, τί προσφέρουν οἱ ποιητές πού κλείνονται στόν γυάλινο πύργο τους, ἀεροβατώντας ἐκτός τόπου καί χρόνου; Φαντάζομαι πώς δύσκολα θά διαφωνοῦσε κανείς μ' αὐτές τίς ἀπόψεις. Ὅμως, ἀναρωτιέμαι, ὑπάρχουν ποιητές πού δέν ἀνταποκρίνονται στίς ἐγνοιες τῆς ἐποχῆς τους; Ὑπάρχουν ποιητές πού ζοῦν καί γράφουν ἀγνοώντας ὅ,τι συμβαίνει μέσα τους καί γύρω τους;

Προσωπικά δέν ξέρω ποιητές ἀξιους τοῦ ὀνόματός τους πού νά μὴν ἀνταποκρίνονται μέ τό ἔργο τους στίς συνθηκῆς τῆς ἐποχῆς τους. Στήν Ἑλλάδα, ιδιαίτερα, ἀπό τόν Δ. Σολωμό καί τόν Α. Κάλβο ὡς τόν Κ. Παλαμά, τόν Κ. Καρυωτάκη, τόν Τ. Ἄγρα, τόν Γ. Σεφέρη, τόν Ο. Ἐλύτη, τόν Μ. Κατσαρό, τόν Α. Ἀλεξάνδρου, τόν Μ. Ἀναγνωστάκη, τόν Μ. Σαχτούρη, τόν Β. Λεοντάρη, τήν Κ. Δημοῦλα καί τούς νεότερους, ἔχουμε πειστικά παραδείγματα γιά τή βαθιά σχέση τῶν ποιητῶν μέ τήν ἐποχή τους. Ἐξαιροῦνται βέβαια ὅσοι συμβαίνει γιά διάφορους λόγους νά παραγνωρίζουν τά ὅρια τῆς τέχνης τους. Γιατί ἐδῶ ἀκριβῶς προκύπτει ζήτημα ποιητικῆς ἠθικῆς. Ἡ ποίηση καθαυτή, ἡ ποίηση ὡς ξεχωριστή ὄντοτητα, ἡ ποίηση ὡς αἰσθητική, γιά νά τό πῶ ἔτσι, ἐπικράτεια, οὐδόλως ἐνδιαφέρεται γιά τήν ὅποια φιλόκερδη τυχόν βούληση τοῦ κάθε ἐκφραζόμενου. Δέν ἐνδιαφέρεται γιά τήν προβολή του, τή δημόσια εἰκόνα του, τήν κοσμική παρουσία του, τίς διακρίσεις του, τά βραβεῖα του, τούς τίτλους του, τή σχέση του προπαντός μέ τήν παντοειδή ἐξουσία, τίς διάφορες φιλοδοξίες, τίς ματαιοδοξίες του, κ.λπ. Στήν πραγματικότητα ἡ ποίηση ἐνδιαφέρεται μόνο γιά ὅ,τι χωράει μέσα «εἰς τῶν ἰδεῶν τήν πόλι» της. «Καί δύσκολο στήν πόλι ἐκείνην εἶναι/καί σπάνιο νά σέ πολιτογραφήσουν. Στήν ἀγορά της βρίσκεις Νομοθέτας/πού δέν γελᾶ κανένας τυχοδιώκτης», ὅπως λέει ὁ Καβάφης. Ὅμως ὁ γνήσιος, ὁ ἀκέραιος ποιητής, δέν περιμένει νά κριθεῖ ἀπό τούς «νομοθέτας» τῆς «ἀγορᾶς», γιατί στό μεταξύ ἀναλαβαίνει ὁ ἴδιος τόν ρόλο τοῦ τέτοιου «νομοθέτη» γιά τόν ἑαυτό του.

Ἐλέγχει δηλαδή ὁ ἴδιος τίς τυχόν ἐξωποιητικές ροπές του, μένοντας γυμνός ἀπό κάθε μορφή λεοντῆς, καθώς καί ἀπό τίς διάφορες προσχηματικές ἢ

ύστερόβουλες προδιαθέσεις του. Έτσι φτάνουμε στο εξαγόμενο ότι οί αξιοί ποιητές είναι μέν «κληρωτοί τής εποχής τους», όπως τό είπε ό Όουντεν, συμμετέχουν στο γίγνεσθαι καί στίς έγνοιες του καιρού τους, αλλά μέ τόν όρο ότι μένουν μέσα στά όρια τής τέχνης τους. Άς σημειωθεί από τ' άλλο μέρος πώς οί ποιητές από ένστικτο ξέρουν πολύ καλά ότι έφόσον γράφουν δέν βρίσκονται στο άπυρόβλητο, γιά τόν λόγο ότι δέν τους διαφεύγει ότι βρίσκονται κάτω από τόν διαρκή έλεγχο τών άναγνωστών. Είναι άφέλεια νά πιστεύουμε πώς οί άναγνώστες χάρτουν ότι σκάρτο διαβάζουν μέσα στα διάφορα στιχουργήματα πού δημοσιεύονται. Άντίθετα ό άναγνώστης, όπως τό είπε ό Κ. Μποντλαίρ, είναι αυτόδελφος του ποιητή, έξίσου ύποψιασμένος σχετικά μέ τό θέμα τής αυθεντικής ή όχι γραφής. Πράγματι ό άναγνώστης δέν διαβάζει μόνο ό,τι γράφει ένα κείμενο στο ρητό επίπεδο, αλλά καί ό,τι ύποδηλώνει τό κείμενο ύπόρρητα. Ό άναγνώστης, μ' άλλα λόγια, έχει τό περιθώριο νά διαβάζει, πέρα από τόν ρητό λόγο, καί ό,τι του άποκαλύπτει τό κείμενο ανάμεσα από τίς σειρές του. Κι είναι αλήθεια πώς ό άναγνώστης διαβάζοντας ανάμεσα από τίς σειρές έχει τή δυνατότητα νά διακρίνει μέ άρκετή εύκρίνεια τίς άσυνείδητες τάσεις του ποιητή.

Άλλο δηλαδή τί γράφει ένα κείμενο ρητά καί άλλο τί ύποδηλώνει ανάμεσα από τίς γραμμές του. Περιττό νά πώ ότι κριτήριο τής αυθεντικότητας ενός έργου άποτελεί ή δεύτερη άνάγνωση, ή ύπόρρητη, καί όχι όπως θά πίστευε κανείς ή πρώτη, εκείνη του ρητού επιπέδου.

Οί ποιητές λοιπόν, στο πλαίσιο τής τέχνης τους, μιλοῦν γιά τόν κόσμο τους, πού θά πεί, γιά τήν εποχή τους τής οποίας είναι γέννημα καί θρέμα. Δέν μιλοῦν βέβαια σαν άρθρογράφοι, ούτε σαν έπιφυλλιδογράφοι, ούτε σαν πολιτικοί σχολιαστές, ούτε σαν ρήτορες τής αγοράς, κ.λπ. Η δική τους όπτική τών πραγμάτων είναι διαφορετική, γιατί μιλοῦν κυρίως μεταφορικά βυθοσκοπώντας τόν έαυτό τους καί τό άμεσο καί έμμεσο περιβάλλον τους. Σ' αυτόν τόν τομέα έχουν έλευθερία λόγου, καθώς, σύμφωνα καί μέ τόν Άριστοτέλη: «ή μέν γάρ ποιήσις μάλλον τά καθόλου, ή δ' Ιστορία τά καθ' έκαστον λέγει». Δέν καταγίνονται δηλαδή οί ποιητές μέ τά καθημερινά περιστατικά, αλλά μέ τήν άπώτερη θά λέγαμε σημασία τους. Άυτά κάνουν

οί ποιητές ως ποιητές. Όμως, από τ' άλλο μέρος, πέρα από τήν καλλιτεχνική ιδιότητά τους, δέν παύουν νά εἶναι ταυτόχρονα καί πολίτες μιᾶς χώρας καί μιᾶς διεθνούς κοινωνίας. Τά γεγονότα τρέχουν κι οί ποιητές δέν μποροῦν παρά νά εἶναι μάρτυρες τῶν ὧσων συμβαίνουν γύρω τους. Καί τό ἐρώτημα εἶναι: δέν ἔχουν χρέος νά παίρνουν θέση οἱ ποιητές πάνω στά τεκταινόμενα; Οἱ ποιητές ως πολίτες ἔχουν βέβαια τό χρέος πού ἔχει ὁ καθένας πολίτης, τίποτα ὅμως περισσότερο. Ὑπάρχει ἴσως ἡ λαθεμένη αντίληψη πώς ἐπειδή εἶναι ποιητές ἔχουν αὐξημένη κοινωνική ἢ πολιτική εὐθύνη. Αὐτό θά ἴσχυε ἂν δέν ἐκφράζονταν μέ τήν ποίησή τους. Γιατί μέ τήν ποίησή τους, εἶπαμε, δέν μένουν ἀμέτοχοι στό ἐποχιακό γίνεσθαι τοῦ κόσμου τους. Μένει ὡστόσο ἀνοιχτό τό θέμα τῶν ποιητῶν ὡς ἀπλῶν πολιτῶν. Μέ τήν ιδιότητα τῶν πολιτῶν πέφτει βέβαια στούς ποιητές ἕνας κάποιος λόγος. Ἐδῶ ὅμως προκύπτει μέγα πρόβλημα.

Ὁ κάθε ποιητής γνωρίζει ὅτι ὁ λόγος του ἔχει ἀξία μόνο ἂν ἔχει τήν ἠθική ποιότητα τῆς ποιητικῆς πράξης του. Ἄν εἶναι συνεπῶς προϊόν μιᾶς ἀπόλυτα ἐλεύθερης βούλησης ἢ, ἀλλιῶς, ἀποτέλεσμα μιᾶς ἀφιλόκερδης ἐκφρασης. Ὅχι συνεπῶς πράξη πού ἔχει χαρακτήρα ἐπίκαιρης, καιροσκοπικῆς ἀβάντας. Ὅταν ζητοῦμε ἀπό τούς ποιητές νά ποῦν τή γνώμη τους γιά ὅ,τι συμβαίνει στόν καιρό μας, θά πρέπει νά ξέρομε τί τοῦς ζητοῦμε. Τοῦς ζητοῦμε νά συμφωνήσουν μέ τή θέση μας, ζητοῦμε νά εἶναι σπεκουλαδόροι ἢ ζητοῦμε νά ποῦν ἀνεπηρέαστα, ἐλεύθερα καί στό ἀκέραιο τή γνώμη τους; Γιά νά ξέρομε τί ζητοῦμε ἀκριβῶς θά πρέπει νά κοιτάξουμε τό θέμα ἀπό τήν πρακτική του πλευρά. Μέσα δηλαδή στόν συσχετισμό τῶν πραγμάτων. Γιά περισσότερη σαφήνεια ἄς δοῦμε ἕνα ὑποθετικό παράδειγμα. Ὅλοι ξέρομε τί γίνεται ἐδῶ καί μερικά χρόνια στή Συρία. Ἄν καλοῦσαμε ἕναν ποιητή νά πεῖ, μέ γνώμονα τήν ποιητική ἀκεραιότητά του, τή γνώμη του γι' αὐτόν τόν πόλεμο, τί θά ἔλεγε;

Βέβαια δέν ξέρομε τά θά ἔλεγε μέ ἀκρίβεια. Μποροῦμε ὡστόσο νά ὑποθέσουμε ὅτι σύμφωνα μέ τήν ποιητική ἠθική του, θά ἔλεγε πάνω κάτω τά ἀκόλουθα.

Θά ἔλεγε δηλαδή χωρίς περιστροφές ποιός ξεκίνησε αὐτόν τόν πόλεμο, γιά ποιό λόγο τόν ξεκίνησε καί μέ ποιόν τρόπο τόν ἐπιδίωξε. Θά ἔλεγε ἀκόμα πώς συνεχίστηκε αὐτός ὁ πόλεμος ἔκτοτε, ποιοί ἄλλοι

πήραν μέρος στη διαμάχη, για ποιούς λόγους και με ποιόν τρόπο πήραν μέρος. Θα έλεγε τέλος ποιά στάθηκαν τά θύματα αυτού του πολέμου και με τί τίμημα. Αυτά θα έλεγε πιθανότατα, με καθαρό πνεύμα, ανεπιφύλακτα, έξω από κάθε σκοπιμότητα και με τό χέρι στην καρδιά. Μπορεί τώρα να μου πεί κανείς ποιά έφημερίδα, ανάλογης ήθικης στάσης, θα περίμενε με άνυπομονησία να δημοσιεύσει αυτά τά γραφόμενα του ποιητή; Ύπάρχει τέτοιας ποιότητας έλευθεροφροσύνη στις έφημερίδες μας; Άλλά και κάτι άκόμα, πόσοι και ποιόι θα συντάσσονταν έπειτα άπροκάλυπτα με τό μέρος του ποιητή και πόσο θα τραβούσαν τό σκοινί. Τί θέλω να πώ. Θέλω να πώ, πώς όταν ζητούμε να ποϋν οί ποιητές ως πολίτες τή γνώμη τους πάνω στη σύγχρονη πραγματικότητα, θα πρέπει να άναρωτιώμαστε πρώτα, αν έμεις διαθέτουμε τό ήθικό άλλοθι που ζητούμε από τους ποιητές. Και δεύτερο και σπουδαιότερο, μέσα σε τί περιβάλλον ζητούμε να μιλήσουν άδέσμευτα οί ποιητές. Άς άναρωτηθούμε π.χ. πώς είναι διαμορφωμένο σήμερα τό νεοελληνικό κοινωνικό και πολιτικό περιβάλλον. Άς πάρουμε σαν δείγμα τίς κυριακάτικες έφημερίδες. Έξαιρω τά κύρια άρθρα. Άς μείνουμε μόνο στις έπιφυλλίδες. Μπορεί να βρεϊ κανείς πολλές από αυτές χωρίς να διακρίνει ότι ό έπιφυλλιδογράφος δέν είναι καιροσκοπικά άκροβολισμένος; Ένωω όχι μόνο με ό,τι γράφει, αλλά προπάντων με ό,τι άποσιωπάει. Κάτω από αυτές τίς συνθήκες, όταν ζητούμε από τους ποιητές να μιλήσουν ως πολίτες για τήν έποχή τους, είναι σαν να τους ζητούμε να ένεργήσουν σαν να μή γνωρίζουν τί συμβαίνει γύρω τους. Τούς ζητούμε δηλαδή να φερθοϋν σαν άνθρωποι χωρίς συναίσθηση τής πραγματικότητας.

Άπό τήν άποψη αυτή αν θέλουμε να μιλοϋν οί ποιητές για τά ζητήματα του καιρού μας, θα πρέπει να φροντίσουμε να ύπάρχουν οί κατάλληλες προϋποθέσεις.

Κι αυτό σημαίνει ότι θα πρέπει να μιλοϋμε όλοι χωρίς σκοπιμότητες, χωρίς κρατούμενα, άπόλυτα έλεύθερα με γνώμονα τήν ήθική συνείδησή μας ή, άλλιώς, με γνώμονα τήν ήθική άκεραιότητα των ποιητών.

Γιατί βέβαια ή ευθύνη δέν ανήκει μόνο στους ποιητές, αλλά σε όλους τους πολίτες του κάθε τόπου.

Άρα τό ζήτημα δέν είναι να μιλήσουν οί ποιητές, οί όποιοι πάντως στο επίπεδο τής ποιητικής τους διακονίας δέν μένουν άφωνοι, τό ζήτημα είναι να

συμμεριζόμαστε όλοι με τις πράξεις μας τήν ήθική τής ποιητικής πράξης. Άλλιώς τό νά καλοῦμε τούς ποιητές νά μιλήσουν δημόσια ως υπεύθυνοι πολίτες, μένοντας ἐμείς στή σκιά, θά πεί ὅτι κρυβόμαστε πίσω ἀπό τό δάχτυλό μας. Θά πεί ὅτι δέν κάνουμε ἄλλο ἀπό τό θεωροῦμε τούς ἑαυτούς μας πολύ ἔξυπνους καί τούς ποιητές ἡλίθιους. Ἄπό τήν ἄποψη αὐτή τό παραπάνω αἴτημα προτοῦ νά τό ἀπευθύνουμε στούς ποιητές θά πρέπει νά τό ἀπευθύνουμε πρώτιστα στόν ἑαυτό μας.

Ἐξάλλου καί νά πάρουν οἱ ποιητές τόν λόγο ως υπεύθυνοι πολίτες, τίποτα δέν ἀλλάζει ἄν ὁ ἄλλος κόσμος δέν κάνει ἄλλο ἀπό τά αὐτιάζεται ἀπό ποῦ φυσάει κάθε φορά ὁ βολικότερος ἄνεμος.

Παναγιώτης Βούζης **Ἡ ποίηση ως αἴτημα των ἄλλων**

Οἱ ποιητές εἶναι σε μεγάλο ποσοστό μικροί ἄνθρωποι. Ἀποδεικνύονται σε πολλές περιπτώσεις, ὅπως λέγεται, «λίγοι», πράγμα το οποίο δέν ἀφορᾷ μόνο τή ζωή ἀλλά καί το ἔργο τους. Για τις ἐναρκτήριες αὐτές διαπιστώσεις χρησιμοποιεῖται το ἠθικό κριτήριο: Ἐξετάζεται δηλαδή το ἀπόθεμα τής ἀνθρωπιάς που διαθέτουν οἱ ποιητές σε σχέση με το ἀντίστοιχο ποσό το οποίο τους αἰτεῖται ἀπό τους ἄλλους καί το οποίο θά ἔπρεπε νά προσφέρουν πέραν ἢ μέσω τής ιδιότητάς τους. Θά μπορούσε κάποιος νά ἐγείρει τήν ἀντίρρηση πώς σε ὅλους τους χώρους συμβαίνει οἱ ἐκπρόσωποί τους νά διακρίνονται, ως προς το ἠθικό ἀνάστημα, σε μικρούς καί σε μεγάλους καί μάλιστα ο ἀριθμός των πρώτων νά υπερβαίνει κατά πολύ το ἄθροισμα των δεύτερων. Με τή μετατροπή ἄλλωστε τής προηγούμενης ἀντίρρησης σε ἐπιχείρημα προσπαθεῖται ἡ ἀθώωση των ἐκπροσώπων τής πολιτικής καί τής δημοσιογραφίας. Ἡ ἀπάντηση ἐν προκειμένω εἶναι ὅτι στον κόσμο των ποιητῶν ἡ διάκριση σε πολλούς κακούς καί λίγους καλούς δέν ἀποτελεῖ μόνο μερική ἐκδήλωση ἐνός καθολικοῦ φαινομένου, ἀλλά ὁ συγκεκριμένος διαχωρισμός οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στην ἴδια τήν ποιητική λειτουργία.

Ἡ τελευταία ἐλέγχεται ως ἐξόχως προβληματική, ἐπειδή τόσο στις σύγχρονες μεγάλες κοινωνίες ὅσο κυρίως στις μικρές, ὅπως στην ἐλληνική, ἡ ποιητική λειτουργία δέν ἐνσωματώνεται στο πλέγμα των